

قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (123) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت که با عنوان طرح یک فوریتی قانون وزارت نفت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ 19/2/1391 تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسید.

ماده 1- وزارت نفت به منظور تحقق سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در بخش نفت و گاز، سیاستگذاری راهبری، برنامه ریزی و نظارت بر کلیه عملیات بالادستی و پایین دستی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی تشکیل شده است و به نمایندگی از طرف حکومت اسلامی بر منابع و ذخایر نفت و گاز اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی می نماید.

ماده 2- اصطلاحات و تعاریف مندرج در ماده (1) قانون اصلاح قانون نفت مصوب 23/3/1390 در این قانون معتبر است.

ماده 3- وظایف و اختیارات وزارت نفت به شرح زیر است:

الف - امور حاکمیتی و سیاستگذاری

1- تعیین خط مشی ها و سیاستهای راهبردی عملیات بالادستی و پایین دستی نفت 1

- تهیه و تنظیم برنامه های راهبردی عملیات بالادستی و پایین دستی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی مطابق 2 خط مشی ها و سیاستهای ابلاغی و نظارت بر حسن اجرای آنها

- تعیین و بازنگری و نظارت بر حسن اجرای استانداردهای صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با همکاری 3 دستگاههای اجرائی ذی ربط و صدور گواهینامه های لازم

- تدوین رویه ها و دستورالعملهای اجرائی جهت حفاظت، نگهداری و ارتقای سطح سلامت، بهداشت، ایمنی و محیط 4 زیست و پدافند غیرعامل در صنعت نفت، با هماهنگی دستگاههای اجرائی و نهادهای ذی ربط و نظارت بر اجرای آنها

- وضع مقررات و صدور دستورالعملهای لازم برای حسن انجام امور اکتشاف، توسعه، تولید، انتقال، حفظ حریم 5 خطوط لوله و تأسیسات، ذخیره سازی، توزیع و مصرف فرآورده های نفت، گاز و محصولات پتروشیمی

- تأمین حفاظت و حراست از منابع، تأسیسات، شبکه های خطوط لوله، برق و مخابرات، ابنیه، اموال و اسناد متعلق 6 به وزارت نفت و شرکتهای تابعه توسط سازمان حراست صنعت نفت با همکاری نهادهای امنیتی، نظامی، انتظامی و پدافندی

- تعیین خط مشی مؤثر به منظور جایگزینی صادرات فرآورده های نفتی و گاز و محصولات نهائی پتروشیمی به 7 جای صدور نفت خام و گاز طبیعی مبتنی بر شاخصهای اقتصادی، مزیتهای رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش

8- تأیید و اعلام رسمی آمار و اطلاعات میدانی و ذخایر نفت و گاز کشور

- تعیین و ابلاغ معیارها، مقررات و دستورالعمل های بهینه سازی مصرف انرژی در تجهیزات، فرایندها و سامانه 9
(سیستم های مصرف کننده انرژی و نظارت بر حسن اجرای آنها با هماهنگی دستگاههای مربوطه

- سیاستگذاری و مدیریت تقاضای سوخت به منظور بهینه سازی مصرف سوخت در چهارچوب قانون اصلاح 10
الگوی مصرف انرژی مصوب 4/12/1389

ب - امور نظارتی

- نظارت بر بهره برداری بهینه و صیانتی از ذخایر و منابع نفت و گاز کشور 1

- نظارت بر فرآیند نگهداری و اداره تأسیسات دولتی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی 2

- نظارت بر فرآیند تجارت نفت، گاز، فرآورده های نفتی و محصولات پتروشیمی 3

- نظارت بر فرآیند تأمین، توزیع و تنظیم بازار نفت و فرآورده های نفتی و گاز در داخل کشور 4

- نظارت بر فرآیند سرمایه گذاری صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی در داخل کشور به منظور تحقق اهداف 5
سرمایه گذاری و نیز نظارت بر سهم دولت در سرمایه گذاریهای این صنایع در خارج از کشور براساس مقررات مربوط

،- اعمال نظارت و کنترل عملکرد شرکتهای تابعه در زمینه های مالی، فنی، اداری، حقوقی، بازرگانی، پژوهشی 6
قراردادها و سایر امور

- نظارت و پایش مجوزها و پروانه های صادره در عملیات بالادستی و پایین دستی نفت 7

- نظارت بر فرآیند تهیه و تأمین تجهیزات موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی 8

پ - امور اجرایی

- تلفیق برنامه های عملیاتی، مالی و بازرگانی شرکتهای اصلی تابعه و تطبیق آن با خط مشی ها و سیاستهای ابلاغی 1
جهت تنظیم برنامه جامع صنعت نفت

- تهیه، تنظیم و انتشار ترازنامه سالانه حاملهای انرژی 2

- تدوین نظام جامع بودجه ریزی عملیاتی و مدیریت منابع مالی 3

- صدور مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری برای اشخاص واجد شرایط بخشهای غیردولتی در عملیات پایین دستی 4
صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با رعایت قوانین و مقررات

- صدور مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری برای اشخاص حقوقی واجد صلاحیت برای اکتشاف، توسعه، استخراج 5
و تولید از کلیه میادین نفت و گاز کشور

،- شناسایی، آمایش و پیشنهاد مکانهای مناسب برای ایجاد و توسعه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در حوزه نفت، گاز 6
پتروشیمی و پالایشی در چهارچوب برنامه های آمایش سرزمین و اعمال سیاستهای حمایتی و نظارتی بر فرآیند توسعه و
اداره هر یک از این مناطق در امور مرتبط با نفت و گاز

- تأیید صلاحیت تشکیل انجمنها، تشکلهای تولیدی، تجاری و خدمات مهندسی در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و 7
پالایشی به منظور صدور مجوز تشکیل و نظارت بر آنها با رعایت قوانین و مقررات

- تهیه، تدوین و ابلاغ فهرست بهای تخصصی صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی کشور متناسب با نرخ عوامل 8
مندرج در فهرست بهای عمومی منتشره از سوی مراجع رسمی ذی ربط

- تهیه و تدوین فهرست و ارزیابی صلاحیت سازندگان، پیمانکاران و مشاوران در رشته های تخصصی صنعت 9
نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی برابر قوانین و مقررات

- تدوین و ابلاغ نظام جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات منابع سازمانی و نظارت بر طراحی و استقرار زیرساختها 10
و سامانه های ذی ربط در کلیه سطوح فعالیت صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی

- ایجاد ساز و کارهای لازم برای گسترش عرضه نفت خام، میعانات گازی، فرآورده های نفتی و محصولات 11
پتروشیمی اعم از مصرف داخلی و صادراتی از طریق بورس با رعایت الزامات قانونی و با مشارکت دستگاهها و نهادهای
ذی ربط

ت - امور سرمایه گذاری و تأمین منابع مالی

- تأیید طرحهای توسعه ای و سرمایه گذاری صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به منظور تکمیل زنجیره تولید 1
و ایجاد ارزش افزوده بیشتر

- ایجاد ساز و کار مؤثر برای جذب منابع مالی موردنیاز داخلی و خارجی به منظور اجرای طرحهای توسعه ای و 2
حفظ و نگهداشت توان تولید با رعایت قوانین و مقررات

- جذب و هدایت سرمایه های داخلی و خارجی به منظور توسعه میادین هیدروکربوری با اولویت میداین مشترک از 3
طریق طراحی الگوهای جدید قراردادی از جمله مشارکت با سرمایه گذاران و پیمانکاران داخلی و خارجی بدون انتقال
مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و با رعایت موازین تولید صیانت شده

ث - امور منابع انسانی، علمی و فناوری

- حفظ و تقویت مراکز و مؤسسات آموزشی، دانشگاهی، تحقیقاتی، پژوهشی و مطالعاتی جهت ارتقای سطح علمی و 1
عملیاتی و مهارتهای فنی و کاربردی موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با رعایت استانداردهای آموزش
عالی کشور

، تهیه و انتشار نشریه های علمی، فنی و تخصصی داخلی و بین المللی به منظور ارتقای سطح دانش در صنعت نفت 2
گاز، پتروشیمی و پالایشی برابر قوانین و مقررات

- تدوین نظام جامع سرمایه انسانی متناسب با نیازهای صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی و نظارت بر حسن 3
اجرای آن.

- تدوین نظام جامع کیفیت کالا و خدمات به منظور ارتقای کیفیت تولیدات و خدمات داخلی و اعمال سیاستهای حمایتی 4
از بومی سازی و طراحی و ساخت تجهیزات و تأسیسات موردنیاز صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با هماهنگی
دستگاههای اجرائی ذی ربط در داخل کشور

- اتخاذ سیاست های حمایتی درمورد شرکتهای و مؤسسات داخلی حوزه صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی به 5
منظور توانمندسازی و افزایش توان رقابتی آنها جهت ساخت تجهیزات و صدور خدمات فنی و مهندسی در عرصه های
بین المللی و در راستای ارتقای شاخصهای بهره وری در اقتصاد ملی

- تدوین نظام جامع پژوهشی و برنامه ریزی و حمایت از فناوریها و فعالیتهای دانش بنیان برای استفاده از فناوریهای 6
پیشرفته و انتقال دانش فنی در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایشی با همکاری سایر وزارتخانه ها و دستگاههای ذی
ربط

- یکپارچه سازی و همسو نمودن اولویتهای پژوهشی و فناوری صنعت نفت با سیاستها و برنامه های ملی در حوزه 7
علم و فناوری

- فراهم کردن زیرساختهای نظام پژوهشی و فناوری با تقویت منابع انسانی ماهر و متخصص موردنیاز صنعت نفت 8
با هماهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- حمایت از توسعه کاربرد فناوریهای نوین تبدیل انرژی در بخشهای مختلف مصرف و جایگزینی اقتصادی حاملهای 9
انرژی با استفاده از توسعه ظرفیتهای محلی انرژی

ج - امور بین الملل

- تعیین و تدوین دیپلماسی انرژی کشور و مشارکت در فرآیند توسعه امنیت ملی با استفاده از منابع انرژی با همکاری 1
دستگاهها و نهادهای ذی ربط در چهارچوب سند ملی راهبرد انرژی کشور و سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران

- برقراری روابط بین المللی، مذاکره و انعقاد تفاهمنامه ها، موافقتنامه ها و مقاوله نامه های دو یا چندجانبه با دولتها 2
و مؤسسات بین المللی در زمینه های علمی، فنی، صنعتی، تجاری و سرمایه گذاری در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و
پالایشی به نمایندگی از طرف دولت با رعایت قوانین

- عضویت یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در کلیه سازمانها، مجامع و کنفرانسهای بین المللی ذی ربط با رعایت 3
قوانین

ماده 4 - وزیر نفت رئیس مجمع عمومی نمایندگان صاحب سهام شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت است.

ماده 5 - اعضای هیأت مدیره شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت با معرفی وزیر نفت و با تصویب مجمع عمومی نمایندگان صاحبان سهام شرکتهای مذکور با حکم وزیر منصوب می شوند.

اعضای هیأت مدیره شرکتهای اصلی تابعه از بین خود یک نفر را جهت احراز سمت مدیر عامل شرکت پیشنهاد می نمایند که با موافقت و حکم وزیر به این سمت منصوب می گردد.

ماده 6 - اساسنامه شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

ماده 7 - شرایط عمومی قراردادهای نفتی با پیشنهاد وزیر نفت به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده 8 - بودجه سالانه وزارت نفت متناسب با ساختار تشکیلاتی، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون به عنوان دستگاه اجرائی در قانون بودجه سنواتی کل کشور درج می شود.

ماده 9 - وزارت نفت موظف است برای دستیابی به اهداف موضوع این قانون نمودار کلان تشکیلاتی خود را تدوین کند و به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور برساند.

ماده 10 - نظامهای اداری و استخدامی و پرداخت حقوق و مزایای آن دسته از کارکنان شرکتهای تابعه وزارت نفت که در واحدهای عملیاتی و تخصصی شاغل می باشند با رویکرد تقویت رقابت پذیری و سرعت بخشیدن به بهره برداری از میادین مشترک و حفظ نیروی انسانی متخصص تابع آیین نامه خاصی است که بدون الزام به رعایت قانون مدیریت خدمات کشوری با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه و با پیشنهاد وزارت نفت و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تهیه می شود و حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب رئیس جمهور می رسد.

ماده 11 - واگذاری و اجرای طرحهای مربوط به اکتشاف، توسعه، تولید، تعمیر و نگهداشت میادین مشترک نفت و گاز با تأیید وزیر نفت و فقط با رعایت آیین نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران از شمول قانون برگزاری مناقصات مستثنی است.

تبصره 1- در اجرای این ماده، تعیین حداقل سهم ارزش کار طرف ایرانی موضوع ماده (3) (قانون حداکثر استفاده از توان فنی مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرائی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب 12/12/1375 بر عهده وزیر نفت است.

تبصره 2- ترخیص کالاها و ماشین آلات مربوط به طرحهای موضوع این ماده از مبادی گمرکی کشور، قبل از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده و حقوق ورودی و هزینه های گمرکی، بلافاصله پس از ثبت در مبادی فوق با تعهد ذی حساسی و تأیید وزیر نفت مجاز است و حقوق متعلقه پس از محاسبه و اعلام به شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت پرداخت می شود. تمدید موارد ورود موقت به روش فوق مجاز است.

ماده 12 - وزیر نفت عضو شورای اقتصاد است.

ماده 13 - وزارت نفت مکلف است به منظور تدوین و تنظیم مقررات لازم و بهبود فضای کسب و کار در صنعت نفت و گاز و صنایع مرتبط و وابسته و ایجاد زمینه رقابت سالم و شفاف بین فعالان اقتصادی این بخش و جلوگیری از انحصار سازوکار لازم را با مشارکت شورای رقابت موضوع ماده (53) (قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهارم) [44]

قانون اساسی مصوب 25/3/1387 مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحیه های بعدی آن به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده 14 - کارکنان وزارت نفت و شرکتهای تابعه از نظر بازنشستگی و امور رفاهی تابع صندوقهای بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت می باشند که اساسنامه آنها برابر مقررات به تصویب مراجع ذی صلاح می رسد.

تبصره 1- وجوه بازنشستگی و پس انداز کارکنان عضو صندوقهای مذکور جزء دارایی های وزارت نفت و شرکتهای تابعه نمی باشد.

تبصره 2- کلیه درآمدهای صندوقهای مذکور از محل به کارگیری منابع آنها به استثنای کسور بازنشستگی سهم کارکنان و کارفرما، سود سپرده نزد بانکها و وام کارکنان عضو مشمول مالیات قانونی می باشد.

ماده 15 - از تاریخ تصویب این قانون، لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت، مصوب 8/7/1358 و لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت، مصوب 29/3/1359 لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر پانزده ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ نوزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و یک مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ 1391/2/27 به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

(ماخذ: مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی)